

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальність	<u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
освітня програма	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>економічний</u>

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «26» червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Євтушенко Г.В. – к.е.н., доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «20» червня 2020 року № 15

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

(підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Гарант освітньо-професійної програми

Олексій ПЕТРЯЄВ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «23» червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

(підпис)

Вікторія ЄВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економіка та організація торгівлі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність спеціалізації Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: формування вмій і навичок щодо комплексного розуміння проблем управління господарсько-фінансовою діяльністю торговельного підприємства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: набуття компетентностей на основі засвоєння основних теоретичних положень та придбання необхідних практичних навичок щодо основ функціонування підприємства торгівлі у ринкових умовах господарювання.

1.3. Кількість кредитів: 5 (денна форма навчання).

1.4. Загальна кількість годин: 150 (денна форма навчання).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	1-й
Семестр	
8-й	1-й
Лекції	
30 год.	6/6 год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
90 год.	136
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання:

Компетентності:

ФК 1. Знання і розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.
ФК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Результати:

ПРН 10. Складати комерційні угоди на поставку товарів в асортиментному розрізі з урахуванням термінів поставки.

ПРН 11. Аналізувати товарні запаси бази, складу, магазину та їх оптимізацію, формувати оптимальну структуру асортименту для конкретного торговельного підприємства.

ПРН 13. Проводити роботи зі штрихового кодування товарів та його використання в управлінні асортиментом.

Знати:

- сутність економіки як науки, необхідність її виникнення;
- правові основи функціонування підприємства торгівлі як суб'єкта господарювання;
- особливості формування економічних ресурсів торговельних підприємств;
- показники діяльності та складу товарообороту підприємств роздрібної, оптової торгівлі;
- показники оцінки результатів діяльності підприємства;
- методичні підходи до оцінки ефективності роботи.

Вміти:

- реально оцінювати виробничі можливості з метою організації ефективної діяльності торгового підприємства;
- приймати економічно обґрунтовані управлінські рішення;
- творчо використовувати теоретичні знання в процесі подальшого навчання, і своєї практичної діяльності;
- формувати цілі і стратегію розвитку торгового підприємства;
- на основі даних статистичної звітності та поточного обліку аналізувати основні показники та ефективність діяльності торговельних підприємств.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1: Торговельні підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. «Предмет, завдання, зміст та методи науки»

Роль і місце економічної науки в становленні і розвитку ринкових відносин. Економіка торговельного підприємства як галузева економічна наука. Розвиток «Економіки торговельного підприємства» як освітньої і наукової дисципліни. Її місце в системі економічних знань.

Тема 2. «Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення торгівлі в господарському комплексі країни й ринку»

Внутрішня торгівля як сфера національної економіки. Форми товарообміну. Торгівля товарами народного споживання як форма товарного обігу, її особливості. Торгівля й процес грошового обігу. Роль торгівлі в здійсненні зв'язку між галузями економіки й регіонами держави. Торгівля як вид економічної діяльності та як самостійна галузь економіки.

Тема 3. «Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності»

Економічна сутність організації торгівлі. Підприємництво торгівлі як суб'єкта і об'єкта підприємницької діяльності. Функції, що виконуються підприємством торгівлі в сучасних умовах. Господарська (підприємницька) діяльність підприємства, її сутність. Комерційний розрахунок як економічна категорія і метод ведення господарства. Середовище діяльності торгового підприємства і його характеристика. Особливості функціонування торгового підприємства як соціально-економічної системи. Організаційно-правові та соціально-економічні форми і види торговельних підприємств.

Тема 4. «Обсяги продажу підприємств роздрібно́ї торгівлі»

Показники товарообороту роздрібно́ї торгівлі і їх економічна характеристика. Роль товарообороту в економіці країни. Чинники, які визначають обсяги, структуру і перспективи розвитку роздрібно́го товарообороту підприємства. Асортиментна політика підприємства роздрібно́ї торгівлі і методичні основи формування асортименту товарів. Товарооборот оптової торгівлі, його суть, види, економічна характеристика.

Тема 5. «Основні фонди торговельних підприємств та ефективність їх використання»

Особливості формування матеріально-технічної бази торговельного підприємства. Основні фонди торговельних підприємств. Структура і класифікація основних фондів. Облік та оцінка основних фондів підприємства. Знос основних фондів, його сутність та причини. Сутність фізичного зносу основних фондів та його види (матеріальне зношування та при зберіганні), інтенсивність фізичного зносу та форми.

Тема 6. «Оборотні засоби торговельних підприємств та ефективність їх використання»

Оборотні активи торговельних підприємств як економічна категорія і як інструмент ринкового механізму. Сутність, склад і структура оборотних коштів торговельних підприємств. Поняття і економічна сутність товарних ресурсів і товарних запасів, джерела їх утворення. Характеристика товарних запасів роздрібно́ї торгівлі і основні етапи їх формування.

Розділ 2: Особливості формування економічних ресурсів торгових підприємств і їх оцінка

Тема 7. «Персонал та оплата праці працівників торговельного підприємства»

Економічний зміст і особливості праці в торгівлі. Персонал підприємства торгівлі та його склад. Робоча сила. Загальні і специфічні показники ефективності використання трудових ресурсів торговельного підприємства. Продуктивність і ефективність праці в торгівлі. Матеріальне

стимулювання праці персоналу торгових підприємств, його форми, особливості вибору та напрями вдосконалення.

Тема 8. «Витрати торговельних підприємств»

Поняття і класифікація витрат обігу торговельного підприємства. Склад і структура витрат торговельного підприємства. Зміст і послідовність аналізу витрат обігу торгових підприємств. Шляхи зниження витрат торговельного підприємства.

Тема 9. «Основи ціноутворення в торгівлі»

Ціни і ціноутворення в умовах ринку. Функції ціни. Їх взаємозв'язок. Система цін. Види цін. Цінова політика підприємства. Якість товару і його ціна. Торґова націнка як компонент ціни. Економічне обґрунтування торговельних надбавок.

Тема 10. «Результати торговельної діяльності підприємства та їх оцінка»

Характеристика доходів торговельного підприємства. Склад і структура валових доходів торговельного підприємства. Особливості формування доходів роздрібного та оптового торгового підприємства. Економічний зміст прибутку, його формування та використання.

Тема 11. «Ефективність діяльності торговельних підприємств»

Економічна ефективність. Економічний ефект. Соціальна ефективність, її характеристика і методика оцінки. Інтегральна оцінка ефективності діяльності торгового підприємства. Методика та шляхи підвищення ефективності використання ресурсів організації торгівлі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1: Еволюція розвитку цінних паперів та фондового ринку								
Тема 1. Торговельні підприємства в системі ринкових відносин	13	2	2	9	13	-	-	9
Тема 2. Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення торгівлі в господарському комплексі країни й ринку.	13	2	2	9	13	-	-	9
Тема 3. Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності	13	2	2	9	13	-	-	9
Тема 4. Обсяги продажу підприємств роздрібно торгівлі	14	2	2	10	14	-	-	10
Тема 5. Основні фонди торговельних підприємств та ефективність їх використання	14	2	2	10	14			10
Тема 6. Оборотні засоби торговельних підприємств та ефективність їх використання	14	2	2	10	14			10
Разом за розділом 1	81	12	12	57	81	-	-	57-
Розділ 2: Особливості формування економічних ресурсів торгових підприємств і їх оцінка								
Тема 7. Персонал та оплата праці працівників торговельного підприємства	13	2	2	6	13	-	-	16

Тема 6. Витрати торговельних підприємств	13	2	2	9	13	-	-	17
Тема 9. Основи ціноутворення в торгівлі	13	2	2	6	13	-	-	19
Тема 10. Результати торговельної діяльності підприємства та їх оцінка	15	3	3	6	15			15
Тема 11. Ефективність діяльності торговельних підприємств	15	3	3	6	15			12
Разом за розділом 2	69	12	12	33	69	-	-	79-
Усього годин	150	24	24	90	150	-	-	136-

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	«Економіка і організація торгівлі» як комплекс знань в частині економіки, організації та управління підприємницькою діяльністю торгових організацій в ринкових умовах.	2
2.	Торгівля як багатофункціональна соціально-економічна підсистема національної економіки.	2
3.	Зовнішні та внутрішні фактор ринкового середовища функціонування організації торгівлі, їх взаємозв'язок і взаємозумовленість.	2
4.	Асортиментна політика підприємства роздрібною торгівлі і методичні основи формування асортименту товарів.	2
5.	Облік основних фондів в натуральному виразі.	2
6.	Особливості структури оборотних активів торговельних підприємств..	2
7.	Особливості формування персоналу роздрібного торговельного підприємства, оптового підприємства.	2
8.	Показники, які характеризують витрати обігу.	2
9.	Стратегії ціноутворення на підприємстві.	2
10.	Дохід торговельного підприємства від продажу, порядок його розрахунку і формування.	3
11.	Показники та критерії ефективності господарської і комерційної діяльності торговельних підприємств.	3
Разом годин за семестр:		24

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, підготовку до поточного контролю, виконання індивідуальної науково-дослідної контрольної роботи з курсу та підготовку до підсумкового контролю (іспиту).

Зміст самостійної роботи студента за дисципліною (опрацювання навчального матеріалу) визначається кількістю годин на підготовку до:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	18	28
2.	Підготовка до практичних занять	20	26
3.	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	20	25
	Індивідуальна робота у формі виконання теоретично-аналітичних досліджень у вигляді доповіді та презентації й захист шляхом публічної доповіді на практичному занятті з подальшим обговоренням проблемних питань.	12	27
4	Інші види самостійної роботи <ul style="list-style-type: none">• Індивідуальне науково-дослідне завдання	20	30
Разом годин за семестр		90	136

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – є обов'язковою частиною самостійної роботи студента і полягає в проведенні науково-дослідної роботи за обраним напрямком.

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це самостійна наукова робота студента, метою написання якої є поглиблення та узагальнення знань, отриманих за час навчання, їх застосування до комплексного вирішення конкретної професійної задачі, формування умінь самостійно працювати навчальною та науковою літературою, обробляти статистичні дані, користуватися комп'ютерною технікою.

Студенти обирають напрям економічного методологічного або бізнес-дослідження економіки та організації торгівлі за власним бажанням, але за погодженням із викладачем.

Індивідуальна робота складається з *трьох частин*:

1. Вибір проблеми економічного або бізнес-дослідження економіки та організації торгівлі, визначення теми, мети і завдань дослідження, обґрунтування методів аналізу та рекомендацій відповідних технологій економіки та організації торгівлі.

2. Збір первинних і вторинних даних за обраною сферою дослідження.

3. Аналіз даних і представлення (презентація) результатів дослідження.

Тематика ІНДЗ

1. Місце торгівлі в економічній системі. Загальна характеристика торгівлі як системи, її функції

2. Поняття внутрішньої торгівлі. Основи організації внутрішньої торгівлі.

3. Організаційні форми торгівлі

4. Державне регулювання та підтримка розвитку внутрішньої торгівлі України

5. Сутність та функції роздрібною торгівлі.

6. Види та класифікація торговельних об'єктів

7. Стан розвитку роздрібною торгівлі України

8. Поняття торговельної організації, торговельної системи

9. Організаційна структура торговельних підприємств

10. Організаційна культура

11. Основні шляхи подальшого розвитку роздрібною торгівлі України

12. Оптові торговельні підприємства, їх економічні, організаційні та юридичні ознаки
13. Види оптових підприємств. Класифікація оптових торговельних підприємств
14. Торгово-технологічні функції оптових торговельних підприємств
15. Організаційна структура оптових підприємств, роль організаційних підрозділів оптових підприємств в організації торгово-технологічного процесу
16. Організація оптової торгівлі в країнах ринкової економіки
17. Транзитна та складська форми товаропостачання, умови застосування
18. Централізований і децентралізований методи товаропостачання роздрібною торговельною мережі
19. Формування маршрутів і графіків завезення товарів
20. Використання тари-обладнання в організації товаропостачання роздрібною торговельною мережі
21. Управління товаропостачанням роздрібною торговельною мережі

7. Методи навчання

- вхідний контроль
- опитування
- лекції
- відеоконференції
- практичні заняття
- ситуаційні завдання
- розрахунково-аналітичні завдання
- інфографіки
- дискусії
- обговорення кейсів
- тестування
- індивідуальне науково-дослідне завдання
- підготовка презентацій
- групові та індивідуальні консультації
- текстові повідомлення
- самостійна робота студентів
- іспит

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Економіка та організація торгівлі» передбачає всі види занять, передбачених навчальним планом. Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

- *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання домашніх завдань, перевірки розв'язання типових і нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;
- *проміжний контроль* проводиться за допомогою проведення тестового контролю, виконання й захисту індивідуального науково-дослідного контрольного завдання, захисту презентації результатів дослідження;
- *підсумковий контроль* передбачає проведення іспиту з усього курсу.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- складання проміжного контролю за розділами.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль (тестування) рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення практичного ситуаційного завдання.

9. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни «Економіка та організація торгівлі» наведена в таблиці.

Узагальнена схема нарахування балів (max балів)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання, ІНДЗ												ІНДЗ	Разом	Іспит	Сума		
Поточне оцінювання								Проміжний контроль		ІНДЗ	Разом					Іспит	Сума
Розділ 1				Розділ 2													
T1-2	T3-4	T5	T6	T7	T8	T9-10	T11	тестування	ситуаційне завдання			ІНДЗ	Разом	Іспит	Сума		
1	1	1	1	1	1	2	2	20	10	20	60					40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Проміжний контроль (тестування) проводиться один раз на семестр. Загальна тривалість тестів – 0,5 години.

Поточне тестування складається з 10 тестів і одного ситуаційного завдання (економіки та організації торгівлі суб'єкта господарювання). Одна правильна відповідь на кожен із тестів дорівнює 1 балу, ситуаційне завдання – 10 балів. Тестові завдання містять запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності.

Тести можуть бути застосовані як із метою контролю, так і для закріплення теоретичних знань і практичних навичок.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Підсумковий контроль за курсом здійснюється у формі іспиту.

До складання іспиту допускають студентів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів розділів, написання та захисту індивідуального науково-дослідного завдання та інших завдань передбачених програмою дисципліни.

Типова форма екзаменаційного білета:

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Факультет економічний Спеціальність _____
Семестр 8 Форма навчання денна (заочна)
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Навчальна дисципліна:

Екзаменаційний білет № __

1. Тестове завдання (мак 8 балів)
2. Теоретичні запитання (3* мак 8 балів):
 - 2.1. Загальна характеристика торгівлі як системи, її функції
 - 2.2. Транзитна та складська форми товаропостачання
 - 2.3. Основні шляхи подальшого розвитку роздрібної торгівлі України
3. Розрахунково-аналітичне завдання (мак 8 балів)

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Іспит
90-100	відмінно
80-89	добре
70-79	
60-69	задовільно
50-59	
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна

1. Берман Б., Дж. Эванс. Розничная торговля: стратегический подход. Пер. с англ.– 8-е изд. М.: Изд.дом «Вильямс», 2003. 1184с.
2. Виноградська А. М. Технологія комерційного підприємництва. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. М. Виноградська; ЕКОМЕН. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 780 с.
3. Гитомер Д. Библия торговли. Пер. с англ. СПб.: Питер, 2004. 368 с.
4. Егоров В.Ф. Организация торговли. Учеб.для студ. Вузов. СПб.: Питер, 2004. 352 с.
5. Иванченко Б.В. Мерчендайзинг: искусство продавать. Школа правильной торговли: практ. Пособие. Симф., Реноме, 2003. 144 с.
6. Організація торгівлі: підруч. За ред. В. В. Апопія; Львів. комерц. акад. Вид. 2-ге, перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2008. 632 с.
7. Організація торгівлі. Підруч. для студ. вищ. навч. закл. М-во освіти і науки України, Львів. Комерц акад., за ред. В. В. Апопія. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури, 2009. 632 с.
8. Постанова КМУ № 833 от 15.05.2006р. «Порядок заняття торговельною діяльністю и правил в торговельного обслуговування населення».

Додаткова

1. Бланк И.А. Торговый менеджмент. Київ, Укр. фин. ин-т менедж. и бизнеса, 1997. 406 с.
2. Торговое дело: экономика, маркетинг, организация Рос. экон. акад. им. Г. В. Плеханова. Изд. 2-е, перераб и доп. М.: ИНФРА-М, 2002 . 560 с.
3. Голошубова Н. О. Організація і технологія торгівлі спожитковими товарами. Навч. Посіб. Київ, Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. 272 с.
4. Гранаткина Н. В. Товароведение и организация торговли продовольственными товарами. Учеб. пособие для нач. проф. Образования. 3-е изд., испр. и доп. Москва, Академия, 2009. 240 с.

5. Голошубова Н. О. Збірник ситуаційних задач і тестів з проблем організації торгівлі. К.: КНТЕУ, 2000. 185 с.
6. Рамазанов И. А. Мерчендайзинг в торговом бизнесе: учеб. Пособие. М.: Деловая литература, 2002. 112 с.
7. Балабан П. Ю., Тягунова Н. М., Місюкевич В. І., Михайлюкова Н. І. Торговельна логістика. Київ, Центр учбової літератури, 2014. 148 с
8. Гончар Л. А. Торговельне підприємництво: конспект лекцій. Дніпропетровськ, ДУ ім. Альфреда Нобеля, 2012. 145 с.
9. Перебийніс В. І. Транспортний менеджмент і транспортний маркетинг виробничо-комерційної діяльності. Монографія. Полтава, РВВ ПУСКУ, 2009. 201 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про авторські і суміжні права», ст. 64 від 13.02.1994р. / Цивільний Кодекс України. – Офіц. вид-во. – К. : Парлам. вид-во, 1994. – 378 с. – (Бібліотека офіційних видань).
3. Закон України «Про захист прав споживачів» № 316-IV від 01.12.2005 р., зі змінами і додатками / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2005. – 312 с. – (Бібліотека офіційних видань).
4. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
5. Закон України «Про охорону права на зазначення товарів» від 16.06.1999 № 7552-XIV / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1999. – 204 с. – (Бібліотека офіційних видань).
6. Закон України «Про охорону на знаки для товарів і послуг» від 12.05.1993р. № 78/76 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1993. – 376 с. – (Бібліотека офіційних видань).
7. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» від 23.03.1996р. № 98/96 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1996. – 347 с. – (Бібліотека офіційних видань).
8. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1991. – 376 с. – (Бібліотека офіційних видань).
9. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1991. – 287 с. – (Бібліотека офіційних видань).
10. Закон України «Про стандартизацію і сертифікацію» № 99 (599) від 29.05.1993р. / Декрет Кабінету Міністрів України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1993. – 276 с. (Бібліотека офіційних видань).
11. Свтушенко Г.В. НМКД «Економіка та організація торгівлі» URL: <http://www.econom.kharkov.ua/pdf>
12. Свтушенко Г.В. Економіка та організація торгівлі: дистанційний курс [Електронний ресурс] –. <https://dist.karazin.ua/moodle/course/>